

VII BIELSKIE TEATRALIA
BIBLIOGRAFIA ZALECANA DO FINAŁU KONKURSU:
WILLIAM SZEKSPIR I TEATR ELŻBIETAŃSKI¹

I BIBLIOGRAFIA PODMIOTOWA:

TEKSTY DRAMATÓW²:

1. Szekspir William. *Hamlet*.
2. Szekspir William. *Makbet*.
3. Szekspir William. *Poskromienie złościcy*.
4. Szekspir William. *Romeo i Julia*.

SPEKTAKLE TEATRALNE I ADAPTACJE FILMOWE³:

5. ***Burza*** [Spektakl Teatru TV]. Reż. Krzysztof Warlikowski; reż. światła Felice Ross; tł. Stanisław Barańczak; scenogr. Małgorzata Szcześniak; muz. Felice Ross; muz. Paweł Mykietyn; obsada: Magdalena Cielecka, Jacek Poniedziałek, Stanisława Celińska. Warszawa : Polskie Wydawnictwo Audiowizualne, 2009.
6. *Hamlet* [Spektakl Teatru TV]. Scen. i reż. Łukasz Barczyk; zdj. Paweł Edelman; muz. Jacek Ostaszewski; obsada: Michał Czernecki, Janusz Gajos, Grażyna Szapołowska, Zbigniew Zapasiewicz, Kamilla Baar, Jacek Poniedziałek, Andrzej Chyra, Jan Frycz.
7. *Hamlet* [Spektakl Teatru TV]. Reż. Andrzej Wajda; muz. Stanisław Radwan; obsada: Teresa Budzisz-Krzyżanowska, Jerzy Bińczycki, Dorota Segda, Dorota Pomykała, Krzysztof Globisz, Jan Peszek, Tadeusz Huk.
8. ***Henryk V*** [Film]. Reż. Kenneth Branagh; scen. Kenneth Branagh; scenogr. Martin Childs, Norman Dorme, John King; muz. Patrick Doyle; zdj. Kenneth Macmillan; kostiumy Phyllis Dalton; obsada: Derek Jacobi, Simon Shephero, James Larkin, James Simmons. Warszawa: Best Film, 2003.
9. *2007: Macbeth* [Spektakl Teatru TV]. Scen. i reż. Grzegorz Jarzyna; zdj. Jacqueline Sobiszewski; muz. Jacek Grudzień; obsada: Cezary Kosiński, Aleksandra Konieczna, Tomasz Tyndyk, Danuta Stenka.
10. *Makbet* [Spektakl Teatru TV]. Reż. Andrzej Wajda; muz. Adam Sławiński; obsada: Tadeusz Łomnicki, Magdalena Zawadzka, Andrzej Łapicki, Daniel Olbrychski. Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, 2007.
11. *Poskromienie złościcy* [Spektakl Teatru TV]. Reż. Zygmunt Huebner; przekład Jerzy Stanisław Sito; scenogr. Jan Banucha; real. Joanna Wiśniewska; obsada: Tadeusz Łomnicki, Anna Seniuk, Tadeusz Surowa, Ryszard Pietruski, Jan Nowicki, Krzysztof Wiczorek, Helena Dąbrowska, Wojciech Rajewski, Jan Kulczycki. Warszawa: Telewizja Polska SA, 2003.
12. *Romeo i Julia* [Film]. Scen. Craig Pearce, Baz Luhrmann; reż. Baz Luhrmann; zdj. Donald McAlpine; muz. Nelle Hooper; obsada: Leonardo Di Caprio, Claire Danes, John Lequozamo, Brian Dennehy, Paul Sorvino, Diane Venora.

1 Zwykłą czcionką wskazano teksty obowiązujące uczniów gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych. **Pogrubioną czcionką podano teksty obowiązkowe dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych.**

2 Zaleca się lekturę dramatów w przekładzie Stanisława Barańczaka. Dopuszcza się znajomość wskazanych tekstów w innym tłumaczeniu. Uczeń może posłużyć się także dowolnym wydaniem dramatów.

3 Wskazane spektakle i filmy dostępne są m. in. w Wojewódzkiej Bibliotece Pedagogicznej w Bielsku-Białej (Wydział zbiorów audiowizualnych).

II BIBLIOGRAFIA PRZEDMIOTOWA:

1. Berthold Margot. *Historia teatru*. Warszawa: Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 1980. *Teatr elżbietański*, s. 310-321.
2. Chwalewik Witold. *Z literatury angielskiej: studia i wrażenia*. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1969.
3. *Czytanie Szekspira*. Pod red. Jacka Fabiszaka, Marty Gibińskiej, Ewy Nawrockiej. Gdańsk: Słowo/Obraz Terytoria, cop. 2004.
4. Greenblatt Stephen. *Shakespeare : stwarzanie świata*. Warszawa: W.A.B., 2007.
5. Grzegorzewska Małgorzata. *Scena we krwi: Williama Szekspira tragedia zemsty*. Kraków: Universitas, cop. 2006.
6. Helsztyński Stanisław. *Człowiek ze Stratfordu*. Warszawa: Instytut Wydawniczy Pax, 1963.
7. Helsztyński Stanisław. *Shakespeare: opowieść biograficzna*. Wyd. 3 zm., uzup. i popr.. Warszawa: Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1974.
8. *Historia teatru*. Pod red. Johna Russella Browna. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2007. Część II: *Teatr europejski od renesansu do 1700 roku*. Rozdział: *Angielski teatr okresu renesansu i restauracji*⁴, s. 173-204.
9. Komorowski Jarosław. *"Hamlet" Williama Shakespeare'a*. Warszawa: Wydaw. Szkolne i Pedag, 1992. Biblioteka Analiz Literackich.
10. Komorowski Jarosław. *"Makbet" Williama Shakespeare'a*. Wyd. 2 zm. Warszawa: Wydaw. Szkolne i Pedag, 1995. Biblioteka Analiz Literackich.
11. Komorowski Jarosław. *Piramida zbrodni: "Makbet" w kulturze polskiej 1790-1989*. Warszawa: Polska Akademia Nauk. Instytut Sztuki, 2002, s. 240-245 (recenzja spektaklu *Makbet* w reż. A. Wajdy).
12. Komorowski Jarosław. *"Romeo i Julia" Williama Shakespeare'a*. Warszawa: Wydaw. Szkolne i Pedag, 1990. Biblioteka Analiz Literackich.
13. Kott Jan. *Szekspir współczesny*. Kraków: Wydawnictwo Literackie, 1997. *Hamlet połowy wieku*, s. 80-96; *Pałeczka Prospera*, s. 330-381.
14. Kott Jan. *Szekspir współczesny: pleć Rozalindy i inne szkice*. Cz. 2. Wybór, układ, wstęp Tadeusz Nyczek. Kraków : Wydaw. Literackie, 1999. *"Burza" albo powtórzenie*, s. 178-229. *Prospero albo reżyser*, s. 233-243. *Reżyser i Duch*, s. 250-255.
15. Kott Jan. *Szkice o Szekspirze*. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1961. *"Makbet" albo zarażeni śmiercią*, s. 87-100; *"Hamlet", czyli pułapka na reżysera*, s. 276-289; *Jeden z współczesnych Hamletów*, s. 289-299.
16. Kudliński Tadeusz. *Vademecum teatromana*. Warszawa: Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1985. Część I. *Początki i rozwój dramatu*. Rozdział III: *Dramat elżbietański. Szekspir*, s. 37-43. Część II. *Początek i rozwój sceny*. Rozdział III: *Scena elżbietańska (szekspirowska)*, „podwórzowa”, s. 181-183. Część IV. *Aktor*. Rozdział 3: *Aktor odrodzenia – elżbietański. Przesada w gwałtowności i próby miarkowania. Improwizowanie tekstu*, s. 316-318.
17. Nicoll Allardyce. *Dzieje dramatu*. Warszawa: PIW, 1983. Tom 1. Rozdział II: *Szekspir i jego poprzednicy*, s. 247-266.
18. Nicoll Allardyce. *Dzieje teatru*. Warszawa: PIW, 1977. Rozdział 7: *Teatry Anglii elżbietańskiej (do 1642 r.)*, s. 115-138.
19. Mroczkowski Przemysław. *Szekspir elżbietański i żywy*. Wyd. 2. Kraków: Wydawnictwo Literackie, 1981. Część I: *Dorastanie w czasie burzy*, s. 11-142; Część II: *Uśmiecha, zaduma groza: Rozdz. Comedies: Ugłaskanie sekutnicy*, s. 148-152; *Burza*, s. 220-228; *Rozdz. Histories: Król Henryk V*, s. 256-262; *Rozdz. Tragedies: Romeo i Julia*, s. 267-274; *Hamlet*, s. 277-289; *Makbet*, s. 307-316.
20. Sito Jerzy S. *Szekspir na dzisiaj*. Warszawa: "Iskry", 1971. *Aubade, czyli pieśń poranna z "Romea i Julii*, s. 119-129; *Hamlet – księżę duński (wersja Horacego)*, s. 130-184; *Epilog "Burzy", który wygłasza Szekspir jako Prospero*, s. 348-349.
21. *Szekspir i uzurpator*. Z Krzysztofem Warlikowskim rozmawia Piotr Gruszczyński. Warszawa: W.A.B., 2007.
22. *Szkice szekspirowskie*. Wyboru dokonał Witold Chwalewik [przeł. W. Chwalewik i in.]. Warszawa:

4 Nie obowiązuje część rozdziału dotycząca okresu restauracji. Wymagane są treści dotyczące historii teatru do objęcia tronu przez Karola II (przywrócenia na tron Karola Stuarta).

- Państw. Inst. Wydaw, 1983. Andrew Cecil Bradley, *Przedmiot tragedii szekspirowskiej*, s. 197-226; Caroline F. E. Spurgeon, *Główne motywy obrazowania w tragediach Szekspira*, s. 227-274; Lionel Charles Knights, *"Makbet" jako poemat dramatyczny*, s. 275-298; Nevill Coghill, *Podstawa komedii szekspirowskiej*, s. 326-350, Wystan Hugh Auden, *Makbet i Edyp*, s. 351-358; A. A. Smirnow, *O sztuce Szekspira*, s. 393-435.
23. *William Shakespeare* [Film]. Reż. Dagmara Soldek. Wolica : Lissner Studio, 2011. Seria: Teatr i Jego Dzieje: 1. *Teatr elżbietkański*. 2. *Życie i twórczość W. Szekspira*. 3. *Teatr "The Globe"*.
24. Zbierski Henryk. *William Shakespeare*. Warszawa: Wiedza Powszechna, 1988. *Wprowadzenie*, s. 9-85; *Komedia i komizm Shakespeare'owski*, s. 88-115, *Poskromienie złośnicy*, s. 126-133; *Kroniki dramatyczne*, s. 256-276; *Henryk V*, s. 334-352; *Tragedia i tragizm Shakespeare'owski: powstanie, rozwój, schyłek*, s. 354-361; *Romeo i Julia*, s. 367-372, *Hamlet*, s. 385-400; *Makbet*, s. 446-459; *Sztuki ostatnie*, s. 482-491; *Burza*, s. 515-535.
25. Żurowski Andrzej. *Czytając Szekspira*. Warszawa: Spółka Wydawniczo-Księgarska, 1996. *Uciszenie burzy*, s. 9-26; *Kosa, kamień i... ocet*, s. 101-105; *Widzieć w perspektywie*, s. 189-196; *Kochać*, s. 265-272; *Logika zagłady*, s. 287-296; *Mit*, s. 297-300.
26. Żurowski Andrzej. *Szekspiady polskie*. Warszawa: "Pax", 1976.